

Přehled realizovaných aktivit Celostátní sítě pro venkov ve druhé polovině roku 2018 v NUTS 2 Moravskoslezsko

Moravskoslezský kraj – úvod, shrnutí

Široké spektrum akcí Celostátní sítě pro venkov (CSV, Síť) bylo nabídnuto jejím partnerům a dalším zájemcům o rozvoj venkovského sektoru v Moravskoslezském kraji (MSK) také ve 2. polovině roku 2018. Seminář s terénní exkurzí, účast na propagační akci, dvě exkurze s možností navštívit místa úspěšně realizovaných projektů z Programu rozvoje venkova (PRV) i v jiných krajích České republiky, dva zajímavé workshopy s možností se aktivně zapojit do programu a již tradiční setkání partnerů CSV našeho kraje se podařilo zrealizovat za hojně účasti a zájmu. Partnerské vztahy v Síti se utužily, kvalita akcí vzrostla. Také se nám podařilo partnerskou základnu Síti rozšířit. Můžeme se tedy těšit na spolupráci s partnery CSV a využít jejich potenciál, dovednosti, zkušenosti a kreativitu k realizaci dalších zajímavých akcí i nadále.

Moderní minulost – na moravsko-polsko-slovenské pomezí, kde se nachází obec Hřčava, nás zavedl seminář s terénní exkurzí, o jehož přípravu se zasloužila Místní akční skupina (MAS) Jablunkovsko. Již v úvodu vyzdvihla ve svém projevu hlavní organizátorka akce Aneta Koňářiková, oděna v tradiční kroj, význam zachovávání tradic a obyčejů v místním kraji, lásku k historii a v té souvislosti také efektivitu plánovaných projektů. Produkce masa, mléka, sýrů a piva zaměstnává většinu obyvatelstva, kteří díky tomu v oblasti zůstávají a nemají ambice produkty distribuovat daleko. O vlastní zkušenosti s čerpáním dotačních prostředků z PRV 2014-2020 poutavě hovořil starosta obce Petr Staňo, který vyzdvihl význam správného marketingu regionálních produktů. Velmi zajímavou přednáškou byla prezentace mladého začínajícího zemědělce, který mohl za podpory ostatních sdílet své zkušenosti s hospodařením. Příjemnou tečkou celého dne byla terénní exkurze po blízkém okolí tzv. Trojmezí s cílem navštívit nově vybudovanou provozovnu na zpracování mléka a výrobu tradičních mléčných produktů.

Hospodáři v Pobeskydí - podpořit ekologické zemědělství, zdravý životní styl, propagaci zdravé výživy, regionální rodinné farmy a vzdělávání zemědělské mládeže měla za cíl propagační akce, uspořádaná ve spolupráci s Albrechtovou střední školou v Českém Těšíně. Návštěvníci jarmarku si mohli prohlédnout výstavu výpěstků ovoce a zeleniny žáků a učitelů a jejich bylinnou zahrádku. Další expozice byla věnována domácímu zvířectvu. Na školním dvoře byly prezentovány zemědělské stroje, zapůjčené od místních zemědělců a firem, včetně uvedení dotačního titulu z PRV. Jarmark zemědělských produktů zaujal hlavně svou pestrou nabídkou. Stánek CSV/PRV byl sdílen spolu se zástupci MAS Pobeskydí. Obsluha stánku prezentovala činnost CSV, realizované projekty z PRV a pečlivě odpovídala na dotazy návštěvníků. Těm také nabízela tištěné materiály a propagační předměty spolu s ochutnávkou regionálních produktů.

Dotační možnosti v reálném životě na venkově – mladí začínající zemědělci, studenti zemědělských oborů Albrechtovy střední školy v Českém Těšíně a zástupci zemědělské veřejnosti se zúčastnili jednodenní exkurze za úspěšně realizovanými projekty PRV 2014-2020. Navštívili celkem 4 lokality našeho kraje. První úspěšně realizované projekty „Dovybavení bourárny“ a „Secí stroj“ představil spolumajitel ekofarmy Domaslavice Přemysl Motička, který se zabývá chovem býčků na výkrm, chovem masného skotu (plemene CHAROLAIS) a pěstováním obilovin a píce ekologickým způsobem. Prodej jeho výrobků ze dvora a rovněž na základě elektronických objednávek je v regionu oblíbeným a spotřebiteli vyhledávaným.

Agroturisticky zaměřený Penzion nad stáji v Jakartovicích u Opavy nám představil zemědělský podnikatel Jiří Michalisko. Agro-penzion se nachází v podhůří Hrubého Jeseníku mezi vodními přehradami Kružberk a Slezská Harta. Příjemné prostředí nabízí stylovou restauraci, zastřešené posezení s ohništěm, venkovní vyhřívaný bazén, osvětlené víceúčelové hřiště s umělým povrchem a krytou kruhovou jízďárnu. Všude kolem jsou pole a pastviny, kde se volně pase hovězí dobytek a koně. Seznámení jsme byli rovněž s chovem ovcí a koz, prohlédli jsme si zemědělskou techniku. Podél turistické stezky, směřující k jezírku a kapličce na samém vrcholu, je vysázena alej ovocných stromů. Další ukázkou zadržování vody byla orba po vrstevnici a obnovení půdních vodorovných valů, které v určitých liniích přerušovaly jinak příkrý sklon půdy.

Ředitel společnosti Vitaminátor David Soška nás přivítal na dalším místě trasy exkurze. Seznámil nás s provozem firmy, skladovacími místnostmi jak surovin, tak hotových výrobků. Nejzajímavější byla samotná výroba štáv. Zabezpečení rychlého monitoringu od vstupu suroviny přes výrobní proces až po výstup k zákazníkovi bylo předmětem realizace projektu zřízení „Provozní laboratoře Vitaminátor“, který úspěšně z PRV zrealizovali. Příjemnou tečkou byla ochutnávka vlastních produktů.

Exkurzi jsme zakončili návštěvou Kozí farmy Úvalno - kozí farmy a agropenzionu, kde jsme byli seznámeni především s chovem koz a výrobou sýrů díky zajímavému výkladu majitelky farmy Kristýny Šťastné. Vybudování malé provozovny a pořízení technologií na výrobu čerstvých kozích sýrů a jiných produktů z kozího mléka bylo předmětem jejich projektu z PRV. Po procházce celým areálem jsme přivítali malou ochutnávku výsledků vlastní produkce kozích sýrů.

Setkání partnerů CSV v Moravskoslezské kraji - Druhé setkání partnerů CSV v roce 2018 se uskutečnilo v areálu Penzionu nad stájí, kde se sešla většina partnerů Sítě v Moravskoslezském kraji. Program akce sliboval setkání partnerů s ředitelem SZIF RO Opava Pavlem Jarošem, seznámení s návrhem plánu aktivit CSV na rok 2019 a nakonec prezentaci jednoho z partnerů Sítě. Tentokrát nás pozval zástupce Asociace soukromého zemědělství Krnovska a Opavska, zemědělský podnikatel Jiří Michalisko. Vyprávění z pohledu člověka, který agro-penzion budoval a stále se na jeho rozvoji podílí, který je tělem i duší farmářem a svou lásku k hospodaření a ke zvířatům nám mnohokrát ukázal, bylo velmi zajímavé a poutavé. Během komentované prohlídky jsme obdivovali rozsáhlé pastviny, ovocný sad, jezírko s vodopádem a kapli na samém vršku areálu, možnost ustájení vlastních koní s plným servisem, výuku jízdy na koni, poníky, oslíky, horské plemeno krav, ovečky, kozy a slepice. Pan Michalisko vyprávěl o soběstačném hospodaření, o zadržování vody v krajině, o spolupráci s dalšími zemědělci. Viděli jsme používanou hospodářskou techniku, vlastní zabijačkovou místnost, apartmány s kachlovými kamny apod. Nejvíce jsme ocenili originalitu místa, které svou polohou nabídlo úžasně pohledy do okolní krajiny.

Exkurze: „Nebud’me lhotejní k našemu venkovu“ – téma exkurze vzniklo především z iniciativy MAS Hlučinsko, která se vstřícně ujala organizace celé akce. Vzhledem k vybrané cílové lokalitě požádala o spolupráci při přípravě a organizaci akce MAS Orlicko. Zajímavý a pestrý program dvoudenní exkurze byl sestaven tak, abychom mohli navštívit úspěšně realizované projekty diverzifikovaného zemědělství. Větší pozornost byla věnována tématu sociálního zemědělství. V průběhu prohlídky realizovaných projektů byla umožněna výměna zkušeností s administrací projektů, sdílení a diskuze příkladů dobré praxe. Navštívili jsme společnost PRO-BIO ve Starém Městě pod Sněžníkem, prvního českého výrobce a významného dodavatele širokého sortimentu kvalitních biopotravin. Druhou destinací byla společnost ZEOS v Prostřední Lipce u Králíků. V sídle firmy nám její hospodaření představil majitel Petr Tomaško a následovala prohlídka mléčné farmy v Dolní Lipce, kde byly realizovány projekty z PRV. Přihrnovač krmiv a výstavba stáje s volným ustájením. V rámci doprovodného programu jsme navštívili Muzeum čs. opevnění z let 1935-38, Pěchotní srub „U cihelny“ a Muzeum celnictví - Králíky. Večerní program vyplnilo setkání účastníků ve společenských prostorech Kramářovy chaty na Suchém vrchu, kdy měli možnost společně diskutovat a také se pobavit. Zúčastnily se i zaměstnankyně MAS Orlicko, které se na organizaci exkurze spolupodílely. Předmětem návštěvy obecně prospěšné společnosti Šťastný domov Líšnice bylo seznámit se a pochopit význam sociálního zemědělství. Seznámení s chráněnou dílnou, chodem a životem na farmě, s klienty farmy přímo při jejich činnosti bylo velmi emotivní. Poslední zastávkou byla obec Úvalno - vítězná vesnice roku 2018 MSK. Ocenění bylo uděleno za vytváření moderních a atraktivních veřejných prostor s důrazem k ekologii. Prezentace rychty a prvního biotopového koupaliště v kraji s úžasným výhledem do okolí uchvátila naprosto všechny, zvláště v podání starosty Radka Šimka.

Z pole rovnou do kuchyně 2 - subjekty aktivní v produkci a zpracování zemědělských produktů, odběratelé zemědělských produktů (např. restaurace a hotely), specialisté v oboru gastronomie, a partneři CSV se zúčastnili již druhého ročníku semináře spojeného se zajímavým workshopem v prostorech moderního objektu Food Atelieru v Ostravě. Sítování účastníků během semináře a navazování nových kontaktů bylo největším přínosem pořádání akce. Závěrečný workshop v kuchyni šéfkuchaře Davida Valíčka se stal neopakovatelným zážitkem. Umožnil představit svým producentům všechny suroviny, se kterými kuchař pracoval, a dále jsme už jen pozorovali skutečného umělce. V průběhu přípravy pokrmů mohli zúčastnění diskutovat o možnostech dodání a trvanlivosti nabízených surovin a potažmo o jejich zpracování. Do diskuze se živě zapojovali hlavně majitelé restaurací a producenti či zpracovatelé. Vznikaly nové cesty a možnosti spolupráce.

Učíme se navzájem 3 - třetí pokračování úspěšného workshopu/semináře se uskutečnilo v Komorní Lhotce ve spolupráci s MAS Pobeskydí. Krajská koordinátorka Vanda Myšáková poděkovala v rámci poslední akce CSV pořádané v roce 2018 za partnerskou spolupráci. Zhodnotila své působení v Síti a posun vpřed, především v komunikaci s partnery a v kvalitě připravovaných akcí. Jako výraz poděkování darovala partnerům dort představující zemědělskou farmu. V rámci programu zhodnotili zúčastnění nejlépe „Tematický okruh I: Zkušenosti s administrací a realizací projektů v PRV“, kdy měli možnost živě diskutovat se zástupci SZIF RO Opava. Konkrétním výstupem akce je zlepšení komunikace mezi MAS našeho kraje a zástupci SZIF RO Opava. Zaslání odpovědí na nezodpovězené dotazy, vzniklé při diskuzi napříč účastníky workshopu, navazující komunikace i v nadcházejícím období a společná vůle předcházet nedorozuměním při jednotlivých krocích administrace žádostí jsou toho důkazem. Příjemným doprovodným programem byla procházka zasněženou obcí se zajímavým komentářem jejího starosty pana Miloslava Hampla.

Zpracovala: Ing. Vanda Myšáková

Dne: 18. ledna 2018

